

ΓΥΜΝΑΣΙΟ & Λ. Τ. ΔΟΜΒΡΑΙΝΑΣ
ΣΧ. ΕΤΟΣ:2015-2016
Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
«ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΣΜΟΣ
ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ»

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ:

ΓΚΥΣΙΑ ΜΕΓΚΙΛΙΑΝΑ

ΕΛΕΖΙ ΔΗΜΗΤΡΑ

ΣΟΦΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

ΚΑΡΒΟΥΝΗ ΜΑΡΙΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΤΣΑΜΠΟΥΡΑ ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΚΛ. ΠΕ09

Ερμηνεία-ετυμολογία

Δημοκρατία: Πολίτευμα με διαφορετικές μορφές κατά κοινωνίες και ιστορικές περιόδους, σύμφωνα με το οποίο η πολιτική εξουσία πηγάζει από τον λαό και ασκείται προς όφελός του.

•**δήμος + κράτος**

Δήμος= πλήθος, ομάδα, το σύνολο του λαού.

Κράτος= ισχύς, δύναμη, εξουσία

Κοινοβουλευτισμός: Το πολιτικό σύστημα που βασίζεται στην ύπαρξη Κοινοβουλίου. (Κοινοβούλιο: το ανώτατο συλλογικό όργανο που αποτελείται από εκλεγμένους αντιπροσώπους του λαού και ασκεί τη νομοθετική εξουσία, ενώ παράλληλα ελέγχει την εκτελεστική εξουσία δηλαδή την Κυβέρνηση. Το σύνολο των Βουλευτών, η Βουλή.)

•κοινός + -βουλος<βουλή

Κοινός= αυτός που γίνεται από κοινού, που καθορίζεται από τη συμμετοχή και τη συμφωνία πολλών.

Βουλή= <<σκέψη>>, διαδικασία του <<συσκέπτεσθαι>> και <<διαλέγεσθαι>>.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

- Η λέξη <<πολιτική>> παράγεται από τη λέξη **πολις** που σημαίνει κυριολεκτικά πόλη-κράτος.
- Άρα πολιτική σημαίνει ό,τι αφορά το κράτος, τη <<δημόσια ζωή>> των πολιτών ή <<τα κοινά>>.
- πολιτική είναι μια ηθική δραστηριότητα που στοχεύει στη δημιουργία μιας <<δίκαιης κοινωνίας>>

ΕΞΟΥΣΙΑ

- Είναι η δυνατότητα να επιτυγχάνει κανείς ένα επιθυμητό αποτέλεσμα, και μερικές φορές εννοείται ως <<εξουσία να>> κάνει κανείς κάτι. Αυτό περιλαμβάνει τα πάντα, από τη δυνατότητα να μένει κανείς ζωντανός μέχρι τη δυνατότητα της κυβέρνησης να προωθεί την οικονομική ανάπτυξη.
- **ΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ**
 - A)** Η εξουσία ως λήψη αποφάσεων (π.χ. χρήση βίας ή εκφοβισμού)
 - B)** Η δυνατότητα να εμποδίζει κανείς τη λήψη αποφάσεων (π.χ. Οι ιδιωτικές επιχειρήσεις μπορεί να κάνουν εκστρατεία εναντίον προτεινόμενης νομοθεσίας για την προστασία του καταναλωτή.)
 - Γ)** Η εξουσία ως έλεγχος της σκέψης (π.χ. Η διαφημιστική βιομηχανία μπορεί να χαλαρώνει την πίεση για αυστηρότερους νόμους προστασίας του καταναλωτή, πείθοντας τους καταναλωτές ότι οι εταιρείες ήδη φροντίζουν τα συμφέροντά τους.)

ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ

- Ο όρος εμφανίστηκε το 14^ο αιώνα με σκοπό την προστασία των ηγεμόνων εναντίον της επικρατούσας δομής εξουσίας των διαφόρων αυτοκρατοριών και της Εκκλησίας, τη δημιουργία ενός μονοπωλίου άσκησης εξουσίας σε μια συγκεκριμένη και περιορισμένη εδαφική περιοχή.
- **Μποντέν (1576), Χομπς (1651):** Κυριαρχία είναι η **απόλυτη και διαρκής εξουσία** του κράτους
- **λαϊκή κυριαρχία** (ο όρος εμφανίστηκε στην Αναγέννηση)
Η γνήσια εκπροσώπηση του λαού, μέσω της οποίας θεμελιώνεται η λαϊκή θέληση. Όλες οι επιμέρους εξουσίες του κρατικού μηχανισμού πηγάζουν από το λαό.

ΚΡΑΤΟΣ

- Περιλαμβάνει ένα σύνολο οργάνων (κυβέρνηση, βουλή, πρωθυπουργός, Πρόεδρος) τα οποία έχουν τη δικαιοδοσία να φτιάχνουν και να επιβάλλουν τους **κανόνες** εκείνους οι οποίοι κυβερνούν τον πληθυσμό μίας κοινωνίας μέσα σε συγκεκριμένα γεωγραφικά όρια.
- Έχει κυβέρνηση, νόμους και αναγνωρισμένη κυριαρχία.
- Ρουσώ: Όλα τα δικαιώματα είναι κοινωνικά. Μόνο στην κοινωνία ο άνθρωπος μπορεί να αναπτύξει τις ηθικές του ιδιότητες. Άρα ο άνθρωπος μπορεί να γίνει άνθρωπος μόνο ως **πολίτης**.

ΑΜΕΣΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

- Το πολιτικό σύστημα κατά το οποίο οι **αποφάσεις λαμβάνονται απευθείας από τους πολίτες** (όπως στην αρχαία Αθήνα), χωρίς τη μεσολάβηση αντιπροσώπων.
- Οι πολίτες συζητούν κι λαμβάνουν αποφάσεις για θέματα που αφορούν:
 - ✓ στην ασφάλεια του κράτους και του πολιτεύματος
 - ✓ στη λειτουργία των θεσμών/αρχών του κράτους
 - ✓ στη διοίκηση, στον επισιτισμό
 - ✓ στον έλεγχο των βουλευτών και των αρχόντων
 - ✓ στις δημόσιες θρησκευτικές εκδηλώσεις, στους ναούς
 - ✓ στα δημόσια οικονομικά, στα δημόσια έργα
 - ✓ στις εξωτερικές υποθέσεις, στον πόλεμο και στην ειρήνη, στους εξοπλισμούς, στις στρατιωτικές επιχειρήσεις.

ΘΕΜΕΛΙΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΪΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

- **Ισοπολιτεία:** Η πολιτεία αντιμετωπίζει όλους τους πολίτες με ισότητα.
- **Ισονομία:** α. Οι νόμοι αντιμετωπίζουν όλους τους πολίτες με ισότητα, β. Οι νόμοι δίνουν σε όλους τα ίδια δικαιώματα, γ. Όλοι είναι ίσοι ενώπιον του νόμου.
- **Ισηγορία:** κάθε πολίτης έχει το δικαίωμα να λάβει το λόγο και να εκφράσει τη γνώμη του για οποιοδήποτε ζήτημα αλλά και να μετέχει στη λήψη αποφάσεων.

Έμμεση/ αντιπροσωπευτική/ κοινοβουλευτική δημοκρατία

- Η πολιτική εξουσία ασκείται από τον λαό έμμεσα, μέσω εκλεγμένων/αιρετών αντιπροσώπων σύμφωνα με το **Σύνταγμα**.
- Ο λαός (εκλογικό σώμα) επιλέγει μέσω μιας εκλογικής διαδικασίας τους αντιπροσώπους του (βουλευτές).
- Οι βουλευτές επιλέγουν με βάση την αρχή της πλειοψηφίας την Κυβέρνηση και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κατά το ελληνικό Σύνταγμα.

Αρμοδιότητες της Βουλής

- Θεσπίζει (συζητά και ψηφίζει) τους **νόμους** του κράτους.
- Ασκεί **έλεγχο** στις πράξεις της **Κυβέρνησης**.
- Αναδεικνύει την Κυβέρνηση.
- Εκλέγει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κάθε 5 έτη.
- Αναθεωρεί/τροποποιεί το Σύνταγμα της Ελλάδας.

ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

- Αποτελεί τον ανώτατο γραπτό νόμο της πολιτείας που εμπεριέχει τις γενικές αρχές οργάνωσης και λειτουργίας της πολιτείας.
- Ρυθμίζει την κοινωνική ζωή, εκφράζει τις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές δυνάμεις. Αυτές τις δυνάμεις το Σύνταγμα προσπαθεί να συμβιβάσει και να ισορροπήσει.

Το ελληνικό Σύνταγμα

- Συντάχθηκε το 1975, και αναθεωρήθηκε/τροποποιήθηκε το 1986, το 2001 και το 2008.
- Εξασφαλίζει τη συνύπαρξη και τη δράση των πολιτών, των κοινωνικών ομάδων καθώς και των ιδεών τους.
- Περιορίζει την κρατική εξουσία. Προστατεύει τις ελευθερίες και τα δικαιώματα των πολιτών καθώς και κάθε μειοψηφίας.

Βασικές διατάξεις του Συντάγματος

- **Καθορίζουν τη μορφή του πολιτεύματος.**
(π.χ. το πολίτευμα της Ελλάδας είναι Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία. Όλες οι εξουσίες πηγάζουν από το λαό, υπάρχουν υπέρ αυτού και του Έθνους και ασκούνται όπως ορίζει το Σύνταγμα.)
- **Καθορίζουν τις βασικές αρχές οργάνωσης της πολιτείας.**
(π.χ. Η νομοθετική λειτουργία ασκείται από τη Βουλή και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Η εκτελεστική λειτουργία ασκείται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και την Κυβέρνηση. Οι Βουλευτές εκλέγονται από τους πολίτες που έχουν εκλογικό δικαίωμα.)
- **Καθορίζουν ατομικά, κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα των πολιτών, που η πολιτεία οφείλει να σέβεται και να τηρεί.**

ΑΤΟΜΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

- Βασίζονται στην υποχρέωση της πολιτείας να σέβεται και να προστατεύει την αξιοπρέπεια του ανθρώπου. Αποτελούν χώρο **ελεύθερης δράσης** του ατόμου, όπου η πολιτεία δεν παρεμβαίνει.
- Παραδείγματα:
 - Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας.
 - Η προσωπική ελευθερία είναι απαραβίαστη.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

- Η πολιτεία αναλαμβάνει την **υποχρέωση παροχών** στους πολίτες, ώστε όλοι να λαμβάνουν τα στοιχειώδη αγαθά.
- Παραδείγματα:
 - Η παιδεία αποτελεί βασική αποστολή του Κράτους.
 - Η οικογένεια καθώς και ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του Κράτους.
 - Το Κράτος μεριμνά για την υγεία των πολιτών.

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

- Έχουν ως αντικείμενο τη **συμμετοχή** του πολίτη στην **άσκηση της εξουσίας** (λαϊκή κυριαρχία).
- Παραδείγματα:
 - Έλληνες πολίτες που έχουν εκλογικό δικαίωμα μπορούν ελεύθερα να ιδρύουν και να συμμετέχουν σε πολιτικά κόμματα.
 - Οι βουλευτές εκλέγονται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία από τους πολίτες που έχουν εκλογικό δικαίωμα.

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΑΜΕΣΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

- **Οι πολίτες:**
 - συμμετέχουν οι ίδιοι (βάσει της αρχής της πλειοψηφίας) στις αποφάσεις που λαμβάνονται για το δημόσιο βίο.
 - ρυθμίζουν τις ζωές τους και αισθάνονται πιο ολοκληρωμένοι άνθρωποι, πιο ελεύθεροι και υπεύθυνοι.
 - εκπαιδεύονται κατάλληλα, καλλιεργούν το νου και τη σκέψη, αποκτούν ικανότητες πνευματικές για ορθολογική σκέψη και δημόσια συζήτηση, και επιχειρηματολογία.
 - Οι αποφάσεις που λαμβάνονται ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες και προτιμήσεις των πολιτών.

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

ΕΜΜΕΣΗΣ/ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

- Εφαρμόσιμη σε μεγάλους πληθυσμούς και άρα στα σύγχρονα κράτη.
- Καταμερισμός της εργασίας και λήψη των αποφάσεων από εξειδικευμένους στην πολιτική πολίτες όπως οι βουλευτές.
- Οι βουλευτές διαθέτουν σχετική εκπαίδευση και πολυετή εμπειρία.
- Στο κοινοβούλιο, ως χώρος ανταλλαγής απόψεων και συζητήσεων των αντιπροσώπων του λαού, είναι δυνατόν να εξισορροπούνται συγκρουόμενα συμφέροντα και ιδεολογίες.